

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esî Marti-a, Joi-a, Sambet'a si Dominec'a, demaneti'a.

Pretiu de Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . 4 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 7 fl. 50 cr.
Pre anulu intregu. . . 15 fl.

Pentru Romania:
4 galb. pre anu, — 2 galb. pre 1/2
de anu, — si 1 galb. pre 1/4 de anu.

Pentru insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a tim-
brale pentru fiesce care publicati-
une s-paratu. In Loculu deschisu
20 cr. de linia
Unu esemplariu costa 10 cr.

Locuini'ta Redactorului:
si
Cancelari'a Redactiunii:
o in
Strat'a Morariloru Nr. 13.

Beisorile nefrancate nu se voru
primi decâtu numai de la corespun-
dinti regulari ai „Federatiunii“
Articlii tramisi si nepublicati se
voru arde.

Invitare de prenumeratiune

la

FEDERATIUNEA

pre semestrulu II. (iul. — dec.) 1868.

Apropiandu-se semestrulu II. deschidemu pre-
numeratiune la diurnalulu nostru, totu cu conditiunile
cari se vedu in fruntea lui, si rogâmu pre p. t. dori-
tori de a avè acestu diurnalu, sê binevoiesca a grabi
cu prenumeratiunea, ca sê ne potemu orientâ de
tempuriu in privinti'a nrului esemplarielor.

Redactiunea.

Pest'a, 23 iunie, 4 iuliu, inniu 1868.

Cas'a reprezentantiloru Ungariei avu asta-di
ca una sie-lintia forte agitata. Dupa ce dep. Banfi
dece una petitiune, prin carea comitatulu Crasnei
cere a i-se redâ dreptulu avutu: de a tramite doi de-
putati la dieta, si a se rupe de elu cerculu Zelanului,
carele se tiene de comitatulu Salnicului interiore, —
si dupa ce dep. Simonyi fece una interpelatiune adre-
sata ministrului de justitia in privinti'a executarii
acelei despusetiuni a legiloru d'in 48. prin carea se
ordena, ca judecatoriele sê fie legali, intreba, câ ore
membrii tablei reg. sunt ei numiti intru intielesulu
acestoru legi, sêu ba? ceca ce crele nu, câ va dà ansa
la nesce desbateri forte infocate, — se luâ la desba-
tere generale proieptulu ministeriului de fincie in
privinti'a contributiunii fonciarie (darea de la pamen-
tu). Stang'a au radlicatu unu contingentu mare d'in-
tre membrii sêi pentru a combate proieptulu pusu la
ordenea d'ilei. S'au aretatu, câ contributiunile in locu
de a se imputienâ se immultiescu, si se fecera infrun-
tari bine motivate guvernului, pentru câ nu s'au in-
gigitu a medilocu repartire mai dreapta, decâtu este
ca facuta in tempulu absolutismului. D'intre depu-
tati romani vorbi asta data Simeonu Popu (d'in Ma-
ramuresiu), carele conformu asiomei suaviter in modo
lucratu in re, demustrâ nedreptatea, ce se comite fa-
cia cu locuitori de la munti, candu se incarca cu
dârile in acea-si mesura ca si locuitori campieloru
manose a le tierci. Vre o doi deputati d'in drept'a
superioiala aperara proieptulu ministerialu, cu sin-
guralu argumentu, câ statulu are lipsa, si inca
mare lipsa. — Inse ataculu celu mai potiute in
contr'a guvernului si alu intregu sistemulu dua-
listicu, lu-fece deput. Ignatiu Nagy, carele cu elo-
cinta oratorica, dar cu totala necrutiere desveli pe-
titecomeniloru, cari au infintiatu dualismulu, insîrâ
marile stricatiuni, ce voru urmâ d'intr'insulu a supr'a
tari si inferâ purcederea guvernului actualu, carele
meza totu pre calea celoru d'in scol'a vechia. Drept'a
mîndu loviturile bine indreptate incepû, dupa
latena, a murmurâ si a chiu, dar nerabdarea ei ajunse
la culme, candu la nesce neghiobe espepturatiuni per-
sonali a le lui Pulszky, deputatulu Beniczky i dîse
ca minte nerusînatu. Inversiuarea fu mare si pre-
vedintele insu-si cu clopotielulu a mana abiè potû
lâ cuventulu pentru a indrumâ la ordene pre vor-
bitorulu. Alinându-se furtun'a, dep. Berzenczei
prin ataculu sêu mai antâiu in contr'a lui Pulszky,
apoi in contr'a ministeriului, staruindu prin umo-
ra-i spinosa a-i face ridiculosi, desceptâ ilaritate
generale. Insi-si membrii dreptei nu se potea con-
tine de la risu, dar ei ridcâ risulu celui ce e silitu
ridcâ de sine insu-si. — Multi d'intre vorbitori pre-
vedeau, ca ministerulu sê propuna bugetulu intregu,
si numai unele escerpte dupa placulu sêu, facandu-

i-se inca si invinuirea meritata, câ in locu de a-si me-
surâ spesele dupa venituri, intorce asta asioma eco-
nomica si storce atât'a, câtu vre sê eroge, fâra a spu-
ne macaru pre ce. Proieptulu d'in cestiune immul-
tiesce dârile directe si pentru Ardeleni, cari cu tote
câ sunt ingreunati cu cea mai nedrepta contributiune
— a capulu — au sê platesca cu 2% inca mai
multu, decâtu au platitu mai nainte.

Pote fi, câ majoritatea magiara a dietei va scuti
pre Secui de acelu plus alu contributiunii, dându-li
unu nou privilegiu, ca si cu cal lârile. Unu privile-
giu mai multu sêu mai putienu nu importa. De jude-
cat'a Europei si a lumii nu li pasa, acést'a au de-
chiaratu-o mai multi nu una data, ci decâte au fostu
refletati la acést'a impregiurare. Ni-ar placè, sê au-
dîmu pre d. Hosszu, marele aperatoriu a-lu Uniunii,
cum va justificâ procedur'a dietei, câ-ci a guvernului
trebue sê o justifice ex offo, si câ ore totu mai crede,
câ prin „Uniune“ va scapâ Romanulu ardeleanu de
privilegiati, de clic'a boieresca, de suprematisarea
magiara-sasiloru si alte rele secularie, a caroru vin-
decare totale o credeâ a fi repusa singuru in „Uni-
ne.“ Sê vedemu pre romanii ardeleni, cari dîcu, câ
ei au ocupatu terenulu activitâti (lucus a non lucen-
do), cum voru aperâ interesele tierci loru, fatia cu to-
rintele, care o spela moreu si cu carele d'impreuna
nota si ei. Credemu, câ nu voru urmâ a cere privile-
giu pentru cutare tienutu, precum au facutu fratele
nostru Mateiu pentru Fagarasieni si numai pentru ei,
olindandu si atunci dupa Craciunu. Noi staruimu
a combate, pentru ca sê scapâmu oлата de atâti-a
privilegiati, si eca fratii ardeleni alerga dupa fluturi.
Ar fi tempulu, ca sê incete acestu scandalu. Natiunea
romanasu-va innaltâ graiulu de ce in ce mai seriosu,
si va cere socotela fiiloru sêi pentru portarea loru.
Pretestulu, câ nu representa natiunea, numai in favo-
rea natiunii are valere, era, nu si in acelloru ce l'invoca,
câ-ci acelu pretestu futile nu dâ nimenui dreptulu
de a lucrâ de capulu sêu, chiaru in contr'a interese-
loru natiunii, ai carei-a fi se dîcu a fi.

Abiè trece una dî, sê nu se ocupe cu Austri'a
un'a sêu alt'a d'iu foiele rusesci, si mai vertosu ace-
lea, cari stau aproape de guvernulu rusescu. Dar in
ce modu? In foiele acelea aflâmu unu limbagiu, ca
in diurnalisticu staturiloru, cari se afla sêu in pre-
ser'a unui resboiu, sêu insu-si in resboiu. Aceste apa-
rintie sunt privite in Berlinu cu predilectiune, si se
registreza d'in candu in candu si pentru publicitate,
fiesce cu ore care reserva diplomatica. Vrendu ne-
vrendu trebue sê ne intrebâmu, unde va sê duca
acést'a lupta amara, deca nu la unu conflictu san-
gerosu?

Pentru acei-a, cari mai au ore care interesu
pentru sustienerea imperiului austriacu, subverseza
inca a dou'a intrebare. De unde vine inimiceti'a Ru-
siei contr'a Austriei dualistice, de care pre calea di-
recta nu are a se teme prè multu pentru planurile
sale d'in viitoriu? Respunsulu e la mana. Rusi'a a
inchaiatu pentru totu-deun'a cu masimele invinse
de spiritulu tempului, si a inauguratu una politica
noua, politic'a progresului natiunalu. D'in momentulu
acést'a Rusi'a n'a mai potutu remanè nepasatoria fa-
tia cu cele, ce se petrecu in Austri'a slavena, si care
pusetiune ocupa slavii in Austri'a.

Foi'a rusesca „Golos“, care e influentiata de
cercurile cele mai inalte d'in Petruburgu, pretinde
dela Austri'a aceea, ce rechiamau odata foiele nem-
tiesci dela Dani'a. Manifestatiunea rusesca se pune
pre bas'a aceea, care o ocupasera poterile germane
pana la escesu, naintea Europei intregi si in numele
dreptulu publicu si alu natiunalitâti.

E de temutu, câ manifestatiunea diurnaliului
„Golos“ nu va remanè singuratica, nici fâra urmâri.

Candu contrastele au devenitu acute, pre cum la noi
in Austri'a, atunci se incepe acea epoca fatala, in care
nu se pote prevedè nimicu, nu se pote regulâ nimicu,
tote sunt date in man'a orbei intemplâri, condusa de
sorte. Ceea ce cere asta-di „Golos“, pote pretinde
mane intreg'a presa rusesca, si poimane guvernulu
rusescu. Tristu lucru, candu poterile straine se facu
aperatoriele tierceloru si poporeloru austriace.

S. Coron'a Ungariei e d'in ereditre romana.

(A se vedè nr. Fed. 61, 62, 63, 67, 68, 92 si 93.)

Veniramu deci cu ungurii pre o cale lunga d'in
Asi'a pâna a casa, lunga nu numai, ci si cocârlata.

Ungurii nostri si atunci cu fal'a si superbi'a asi-
atica innascuta, tentara mai multu cu terorea a inti-
midâ pre pacinicii locuitori suprinsi, si nepregatiti
la astufeliu de ospeti. Pre tota vorb'a li erâ in gura
Ati'a, sbiciulu lui Ddieu; in numele acestuia — quasi
vero câ-ci a binevoitu a predâ si ucide orientulu si
apusulu Europei civilizate cu ordele sale, ca nici
unulu d'intre inundatori, va sê dîca, pentru câ a adu-
su desastru d'in Asi'a in Europ'a — pretindeau de la
mosnenii vechi ai Daciei locu de adapostire, numai
pentru ca apoi sê li instraine si most'a propria mai
remasa.

Se ilustrâmu inse mai nainte pre vechii mosnenii
ai patriei de pre teritoriale sale.

Tienutulu intre Tis'a si Dunare erâ impoporatu
de Bulgarii lui Salanu.

Ungari'a de adi m.-noptiena (cttele slavice) si
Ungari'a apusena (Pânou'a) formâ o parte integranta
d'in Moravi'a mare a lui Svatoplucu.

Pamentulu de Canaanu intre Muresiu, Tis'a in-
feriora si Dunare — pana la Rosiava — (Banatulu
cu confinele si Voivodin'a), erâ pamentulu patriei rom-
mane, in frunte cu stranepotii stralucitiloru Claudii
d'in Rom'a.

Asta-di, asiè numit'a Transilvania, — centrulu
si focalariulu pentru totu deun'a a ele-
mentulu romanu d'in Orientu — intru ase-
mene a fostu pamentulu strabunu romanescu in frunte
cu sprinteni Geliu (Juliu).

Tienuturile Crisiuriloru, de la Somesiulu infe-
riore (ambele rîpe), intre Tis'a de midilocu, si Muresiu-
ulu de josu (Transtibiscan'a mai intrega), erau locuite
de bihoreni ageri ai lui Marianu (Mariotu); cu alte
cuvinte, Ungari'a si Transilvani'a de adi preste totu
— pre candu au descalecatu ungurii — erâ impopo-
rata de doue natiuni mosnene, de Slavi si
de Romani.

Este obiectulu unei istorie, si nu alu nostru a ur-
marî cu de amenuntulu pre ungurii inundatori in lu-
pte cu mosnenii; noi, d'in parte-ne vomu reflectâ mai
multu intre orduri, si la rezultate — ore la imperatii
resaritului, sêu la cesarii apusului au apelatu Slavii
si Romanii in dîlele de nevoi? — (câ-ci asiè ce-va
atinge materi'a nostra) si nici de câtu nu ni vomu
seduce prin unu istoricu preocupatu (notariulu rege-
lui Bel'a). Ca sê ni justificâmu fatia cu anonimulu
istoricu, ca prin tangente producemu unele frase de
a le sale:

Anonimulu in esaltatiunea sa pentru paganii
de unguri — cu tote câ Dsa fusese popa calu-
garu, mai tardfu episcopu in Ardelu (cancelarii ori
notarii regiloru de multu erau episcopii), li octroeza
sucusulu Spiritulu Santu Ddieu in cale, in resbelu,
i trage in credeulu profeteloru divine, cu tote câ ei
nu aveau scire nici de Spiritulu S., nici de Moise
profetulu, dar' pote nici Spiritulu S. n'avea prea mare
grige de ei; sêu dora nu scimu litaniile contimpurane
a le crestineloru apuseni, italiani si germani: se a pa-
ne Domne de unguri. Sê audîmu deci si ce-va
citate: Almus cujus adjutor erat Spiritus S. (cap. 8.)
Gratia Dei antecedeat eos (c. 37). Implevit Dominus,
in Almo duce et filio suo Arpad, prophetiam, quâ m
cccinit Moyses propheta, de filiis Israel. cap.
20. s. c. l. Atare istoricu, care bine sê li insemmâmu,
a scriu cu mai multi seculi mai in urma, pre candu
erâ brînz'a pre bani intre romani si unguri, si apoi
inca si episcopu si unguru ardelenu, cari erau ingra-
maditi in noianulu privilegieloru — pre cont'a popo-
rului, — atare istoricu, pre care si-fundeza ungurii in

parte dreptului bucinatu istoricu, noi ro manii lu-scimu pretiul, dupa cuvenintia.

Pre Arpadu si cu ungerii sêi deci lu-lasaram tabarindu sub corturi in marginea tiei la Moncastru, va fi inse cu cale sê plecâmu si mai in laintru. Statiunandu ungerii mai bine de o luna in marginea tiei, numai de câtu s'au radica si s'au intinsu spre ap'a Unghului; slavii supri si s'au plecatu mare parte fâra resistintia.

Salanu, ducele loru, ne fiindu preparatu a-i intimpinâ de locu cu arme — si ca sê profiteze cu timpul pâna candu va primî ajutoriu, — a tramisu la Arpadu solia cu mandatulu: „sê se sterga d'in pamentu'u stramoiescu alu slaviloru de locu, câ de nu, lu-va intimpinâ cu tota puterea bisantiniloru si a regelui bulgariloru; nimicindu-lu de totu, sê nu-i mai remana nici nunciulu nefericirei la Volga.“

La acêsta solia a respunsu Arpadu cu frumosulu, tramitiendu lui Salanu donuri, copii cumani, fete rutene, cai albi, camile, s. c. l., cerendu pamentulu pâna la ap'a Siaieu.

Salanu s'a si plecatu impregiurâriloru, cu reserva in inima, câ daca i-va sosî ajutoriulu bisantiniloru, si alu regelui Simeone, va sê se mesure in arme cu ungerii pentru ca sê-i scotia d'in pamentulu stramoiescu; ocaziunea a si venitu, ungerii erau distrasi in Ungari'a M.-noptiena in contr'a lui Svatopulcu — ca insotiti cu Arnulfu regele Franconiei orientale, atunci Salanu, plecandu de la Titelu — ultimulu sêu refugiu la desertarea Tisei in Dunare — cu pucinu ajutoriu bisantinulu si bulgaru, a datu navala a supr'a ungeriloru in campi'a de la Alparu, de câtu fortun'a l'a parasitu pentru totdeun'a; sfarmandu-i-se ostirile, cu o lupta per-luta si-au perdutu si patri'a si apoi a scapatu cu viet'a la Singidunu. (Belgradu.)

Caderea lui Salanu cu bulgarii sêi la Alparu, a demoralisatu pre slavii (teuti) lui Svatopulcu, era ungerii luara la inime si trecundu peste Dunare dedita si cea d'in urma lovitura de morte Moraviei mari, si asiè luara si Panoni'a in dominiulu loru.

Chiaru in acelu timp, dieceniulu celu mai d'in urma d'in secululu alu 9-lea (889—900. d. Cr.) s'a inceputu si a cursu si procesulu de arme alu romaniloru cu ungerii, numai câtu a fostu mai aprigu de câtu alu Slaviloru, d'in nefericire inse si Romanii precum Slavii, au fostu desbinati sub mai multe capetenie, nu scimu inse ore prin ura mai inadinsu, de câtu prin natura (pusetiunea topografica, fatia cu reminiscintiele timpuriloru barbare petrecute).

Rotulu la inceputu lu-jocâ agerii Crisieni, Nireni, si Somesieni, (vechii colonisti postati la frontu si pana asta-di, in Daci'a de ore candu superiora); Arpadu, fatia cu Romanii a tentatu aceea-si manevra ca si cu bulgarii, tientiindu a-i intimidâ cu Atil'a, sbiciulu lui Ddieu, inse indesiertu, eroulu Marianu (Mariotu) a creditu alta virtute de la stramosiulu sêu, preste alu caruia cadavru a intratu Atil'a de demultu in castrulu Bihoriului, deci a respunsu soliei ungeresci, — care cerea Nirulu si tientiulu Somesinului, — cu mandria romana: nu numai pamentulu, care lu-cereti, dar nici chiaru o palma de locu nu ve dâmu, pâna va bate in noi spiritu de vietia; nu, nici de voia buna nici de frica, si Atil'a numai cu forti'a a potutu, sê rapesca pamentulu acestu-a de la strabunulu meu „era acum prin grati'a domnului meu, imperatului Constantinopolitanu, nime nu lu-va potè luâ d'in manile mele.“ Anonimulu la c. XX.

La pasulu acestu-a d'in urma, unde precum Salanu, asiè si Marianu intoneza grati'a imperatului de la Constantinopolea, detorimu a statiunâ putientelu d'in mai multe privintie. — Candu eramu juni, atunci candu inim'a bateâ mai infocatu, totulu erâ mai multu fantasia, de câtu realitate, atunci candu cetiamu cu pietate si cultu nationalu unele pagine d'in trecutulu strabuniloru, in unu locu respectivu, unde se citase respunsulu principelui Bihoriului la tramisii lui Arpadu, la pasulu: „sed tamen mo lo per gratiam domini mei imperatoris Constantinopolitani (?); s. a., dederam de semnulu de mai nainte, si acestu-a ni-a impunsu multu la coste de atunci, pana mai târziu, candu ne convinseram cum câ: semnulu acelu-a alu intrebârei dispare de locu, ce vomu pricepe, cum câ tote poporele d'in Orientu — precum fecera si slavii cu romanii — in dilele de nevoie apelau la grati'a tronului acelu-a imperiale, care de si nu totu-deun'a cu puterea, celu putienu prin nimbulu marirei sale antice a influentiatu decisivu a supr'a destineloru ulterioare ale poporeloru d'in totu Orientulu, cu alte cuvinte: guvernulu constantinopolitanu, si dupa ce a perdutu câte o provincia d'in candu in candu, ca-sî câte unu membru alu corpului vechiu colosalu alu imperiului, nu a incetatu inse nici odata a reclamâ, ma adeseori si cu mana armata a se pune in cumpena, pentru pretensiunile de „soveranu si ocrotitoriu religionar si politicu alu intregului resaritu. Pre temeulu ace-

stui-a, mai multu usu de câtu dreptu istoricu, observâmu mai târziu pre cruciferii apuseni — dupa ce cuprinsesera Constantinopolea, câ pretindu cu superbia supunere de la Ioanitiu, regele romaniloru si alu bulgariloru, sub cuventu câ tier'a lui a fostu contingentulu imperiului romanu resaritenu. Estulu tragicu a lui Balduin, cadutu in manele romaniloru, a mai slabitu pretensiunile cruciatiloru fatia cu regatulu de la Dunare. Ore acei imperatori si patriarci ai Constantinopolei sê fia siediutu cu manele in sinu, atunci candu in vechiulu loru contigentu, in Daci'a traiana, se colonizeza unu poporu paganu si feroce asiaticu? sêu mai bine sê fie fostu dezvoltatu aceea-si activitate, acela-si zelu ca si fatia cu bulgarii si toti slavii — hotezandu-i si coronandu-i, — se va respunde mai la vale, pâna atunci sê ne mesurâmu cu ungerii.

Despre sinode, cu privire la Romanii gr. catolici.

II.

„Seiti ce tînu cu despre papatu? Eu tînu despre papatu, câ fora diusulu crestinismulu demultu s'ar fi stînsu despre fier'a pamentului.“ Schelling. *)

Au ore arhierii nostri gr. c. dupa dreptu eclesiasticu si civilu potere, stâ ore in voi'a presantiloru sale sê adune sinode, fia acele provinciale fia diecesane? Sêu pote câ sunt intru acêsta d'in partea puterii civili impiecati? Ori câ dora chiaru Romi'a si-va fi pusu carulu in pietre, ca sê nu mai lase a se scolâ d'in morti pracs'a sinodeloru in beserie'a romana unita? — Sê indresnimu a ne uitâ pucintelu in ochi la aceste intrebâri, la aceste piedece presupuse.

Si mai antâiu ce se tîne de inaltulu regimu, carele e si trebec sê fia aperiatorulu toturoru libertâtiloru d'in statu si padtiorulu legiloru patriei, intrebarea e pre usioru de delegatu. Noue adeca nu ne vine nici decum sê credemu asià ce-va despre d'insulu; si éca pentru ce nu. In data dupa sugrumarea rebeliei d'in 48—49 episcopii cat. d'in Austri'a, cum se scie, fure adunati in Vien'a, ca in intielegere cu regimulu sê conferesca despre regularea trebiloru besericesci; rezultatulu acelor conferintie apoi ministrulu cultelor de atunci comiteie Leu Thun lu-propuse Maiestatei sale imperatesci intr' unu raportu, in carele (Beilage zum R. G. Bl. 1850. pag. 108.) citimu urmatoriulu pasagiu demnu de insemnatu: „Episcopii adunati aretara, câ d'insii cugeta a rechiamâ éra-si la vietia conciliile provinciale, si-si respicara propusulu de a restatori sub anumite conditiuni sinodele diecesane. Regimulu austriacu n'a opritu nici odata tînera conciliiloru provinciali si a sinodeloru diecesane; cu atâtu mai pucinu ar potè in presinte impiedecâ, ca adunâriile aceste éra sê se tîna sub conditiunile prescise de legea besericesca. Deci in privintia acêsta nu e nici unu motivu de a emite vre-o dispuetiune legiutoria.“ Astfelu dechiaru regimulu austriacu prin gur'a unui ministru alu sêu intr' unu actu oficialu pre la inceputulu restimpului absolutisticu. — Dupa espiarea acestu'a diet'a Transilvaniei d'in 1863 ne daru) cu l. art. de lege, d'in care inca cu privire la cestiunea de sub disputa nu va fi de prisosu a reimprospetâ §. 2., ce suna: „Beserie'a gr. c. ca atare si beserie'a gr. or. au totu aceea pusetiune de dreptu de sine statatoria in statu, si totu aceea libertate de a se organisâ in afacerile loru interne, care le ocupa cealalte beserice ale tiei, recunoscute prin lege si recepte dupa droptulu de statu, adica: beserie'a r. c., beserie'a de religiunea ev. elv., beserie'a de religiunea ev. aug. si beserie'a unitaria, pre bas'a legiloru tiei, cari garanteza pe deplinu libertatea religiunei si a consciintiei. Pre langa rezervarea dreptului de suprainspectiune alu coronei, determinatu prin legile marului principatu alu Transilvaniei, ce i compete de alu esereci in intiesulu constitutiunei, sunt asiadara tote aceste beserice indreptatite de a-si regulâ administrâ si conduce tote afacerile loru eclesiastice intru intiesulu asiadiaminteloru canonice si besericesci, pre cum si afacerile loru scolastice, fundatiunile, fondurile si institutele loru, independinte de ori si care influintia a vreunei alte beserici.“

Aceste socotimu câ-su destulu de respicate; si deca n'aru fi, le-ar deslucî preste capu usulu, celu mai bunu interprete alu legiloru. Si ore ce ne areta in respectulu acêsta esperiintia de tote dilele? Aceca, câ vedemu pre compatriotii nostri rom. catolici in puterea preainatului rescriptu regescu d'in 1792. nru. aul. 2893. ordinandu-si liberu trebile loru scolastice fundatiunali si besericesci in consistorie compuse d'in preoti si lumeni, dupa norma celorlalte confesiuni necatolice d'in Transilvania; pre evangeliicii elvetiani adunandu-se fâra cea mai mica proprie in sinode si conferintie administrative besericesci; pre evangeliicii luterani lucrandu totu asià; pre fratii

*) Vedi: Ein bischöfl. Wort an die Protestante Deutschlands; de Dr. Conr. Martin, episcopu in Paderborn; part. I. pag. 164.

nostri gr. or. pre cum mai nainte, asià si dupa aducerea articolului de lege citatu tînedu inca si sinode mestecate. Dupa cari fapte derivate d'in liter'a si spiritulu legiloru si d'in esperiintia ne credemu in dreptu a remanè si pre viitoriu in necredintia nostra mai susu respicata, marturisindu francu, cumca noi nu precepemu, ce interesu parteculariu ar potè misicî pre inaltulu regimu, sê opresca chiaru numai pre Romanii gr. c. de la eserciarea unui d'in cele mai cardinali drepturi de autonomia a unei societâti.

Trecemu la celalaltu contrariu d'in presupunere, la scaunulu apostolicu; câ-ci deca nu e guberniulu tiei, va fi cu buna sema Rom'a de vina, de Romanii uniti se afla pana in clipit'a acêsta fara si nodu, fâra organisatiune besericesca, fâra realisarea acestui daru invapaiatu alu loru.

Acl avemu o rogare câtra onoratulu lectoriu, sê aiba bunavointia a ne crede dechiararea sincera, ce o facemu d'in capulu locului, precum câ noue ne ne-a trecut prin minte a pasî in cele urmatorie l' midiolocu ca advocatii Romei si a-i scrie o apologia. In decursulu vecuriloru s'a potutu pre lesne, ca scaunulu Romanu in ordinatiunile sale disciplinari administrative besericesci, pre candu nu sufere indoielâ câ a tientiutu pururea in cugetu curatu numai la binele si mantuirea fideliloru lui Christosu, totu-si sê nu fia nimeritu calea si midiloele cele mai salutane totdeun'a si pentru totdeun'a astfelu, câtu sê nu se fia potutu uneori dîce, câ ar' mai fi remasu ce-va de doritu. Ast'a nu o nega nici unu teologu catolicu. Dara de alta parte nu ne potemu contenî sê nu strigâmu si noi cu istoriculu: e greu a nu grai adereulu. Ér' apoi aceea e adeveru curatu, câ in dilele nostre tota lumea ar' face d'in Rom'a bucurosu pre tiapulu d'in legea vechia, a supr'a câru se incarcas câte tote pecate ale lui Israilu.

Ci sê venim la lucru.

Faim'a voiâ a sci mai in multe ronduri, daracu descluire in tom'a anului 1858, candu Mec'a Romaniloru uniti fû cercata si de câti-va peregrini tramisi d'in partea santului scaunu, cu A. de Luca nuntiulu papalu d'in Vien'a in frunte, pre cum câ Rom'a nedandu-si invoirea, prin acêsta ar fi trasu dunga preste planulu tînerii unui sinodu romanesc gr. c. metropolitanu ori diecesanu, nu scimu. Ci de adeveratu, cumca capii nostri besericesci au recuru pre atunci si pote si de altadata la Rom'a pentru o atare licentia: sê nu ni se iec in nume de râ deca intrebâmu, câ dupa cari canone, dupa cari dreptu besericescu s'au facutu unii pasi ca acesti'a? Despre care cathedra de dreptulu canonicu d'in tota lumea catolica se invetia, cumca n'ar avè putere metropolitanu de a alunâ sinodu provincialu, episcopii de a alunâ sinodu diecesanu mai nainte de a cere invoira Romei? Noi ori câtu amu cutrieratu si cercatu prin cartile si compendie de dreptulu canonicu, numai atât'a poturamu gasî, câ: „metropolitulu spre a potè convocâ sinodu provincialu n'are lipsa sê întrebe pre pap'a; si câ decisiunile unui atare conciliu, daca acele nu atingu cestiuni de cretintia, in intiesulu dreptului vechiu si a celui de adin'au lipsa de aprobarea papei.“ (Walter: Lehrbuch des Kirchenrechts aller christl. Confess. Bonn. 1854. pag. 300. — Corp. jur. c. can. IV. dist. XVII.) Acestu lucru mai d'in cuventu in cuventu asià-lu are si Philipps (Lehrbuch des Kirchenrechts. Regensburg 1862. pag. 475), carele la pag. 476 observa, câ numai in tempulu mai nou s'a facutu datina, de unii metropoliti se roga apriatu ca ponteficele sê binevoies ca a le intari decretule conciliului provincialu, ci câ acêsta intarire nu impruta aceloru decreta mai estinsa valoare, decum au ele dupa natur'a loru ca menite pentru o provincia besericesca. Inse si mai categoricu se respica anumitu cu privire la sinodele diecesane Binterim (in pragmatische Geschichte der deutschen National-, Provinzial- und Diöcesanconcilien, tom. I.) „Sinodele diecesane — dîce la pag. 123 le convocâ fia-care episcopu sêu, in casu de vacantia scaunului episcopescu, vicariulu generalu, carele tîne loculu episcopului.“ Despre acêsta n'are lipsa sê inscientia: nice pre metropolitu nice pre principele tiei, an a-le casu invoirea, de orace o ast-feliu de convocare e nu simplu actu alu juridictiunei episcopesci. — Si pag. 124: „In tota istoria besericesca nu vei aflâ unu singuru csemplu, câ vreunu cleru eparchialu sê fia aplicatu la principele an la staturile tiei pentru rechiamarea unui sinodu, ori rogatu, ca sê li-se ierte potè tîne sinodu diecesanu.“ Ast-feliu Binterim, carele pentru aceea se si plange a supr'a §§. 9. II. si 23. mirosioru a Febronianismu d'in pragmatica besericesca a provinciei eclesiastice de la Rinulu de susu, cari vatema intr' unu modu strigatoriu juridictiunea episcopiloru si preste totu libertatea besericesci, si caroru asemenea si in Franci'a art. organ. 4. spre tînera a orice sinodu pottesce concessiune apriata

*) Dreptulu de adi dâ dreptu vicariulu generalu a convocâ sinode numai deca e delegatu la acêsta de episcopu inca traidu; in casulu vacantiei convocarea de sinode e unu dreptu alu vicariulu capitulariu.

din partea guvernului (permission expresse du gouvernement). — Ast-feliu si Blascus (de collectione canon. Isidor. cap. IX.) Thomassin (vet. et. nov. eccl. discipl. p. II. lib. III. c. 57.), Schmalzgrueber (Ius eccl. univ., disser. proem. §. VIII.) Aichner (Compendium juris eccl., Brixinae 1864.), totu auctori catolici de semtiemintele cele mai corecte, si cu d'insii cealalta ceta nenumerata a celor vechi si a celor noi.

(Va urmã).

Durat'a dualismului.

Reproducem pre langa cea mai mare reserva cele ce se scriu d'in Viena diariului „Politik“, si intemu convinsi, cã corespundintele numitei foie, în elu câtu de bine informatu, nu va potè produce sperantia sanguinice in romani, pentru cã nedreptãtirile, a-suprãriile si persecutãrile, caroru e espusa natãnea nostra, au facutu-o, sã si-perda tota credinãa si sperantia in semtiulu de dreptate alu magiarilor. Noi scim pre bine, cã magiarii numai in or'a d'in urma, si siliti de cutari evenimente, ne voru aruncã cã-va sfãrãtã de pre mes'a incarcata cu drepturile altor'a, pre cum au facutu in a. 1848 in Dobritãnu. Cu omenii acesti-a, cari nu posedu nici o schenteia de moralitate, a caroru reprezentantia a facutu atãte promisiuni si voruri solemne, numai pentru ca sã inse-le natãunile si intreg'a Europa, — cu omenii acesti-a impacatiunea e cu nepotintia.

Cu tote aceste facem sã urmeze corespundintia foiei „Politik“:

In Pest'a incepu omenii a capetã respectu de tãntu'a romanilor d'in Transilvania, si a se convinãge, cã pre cum nu se manca tote asie ferbinte, pre cum se ferbu, Transilvania inca nu se pote inghitã asie cu usiorulu. Impartirea negociului de centralisatiune intre Viena si Pest'a, intre nemti si magiari, nu se probeza si n'a produsu succesele acelea, cari pote le-au acceptatu autorii sistemului mai nou. Centralistii nemtiesci, cari in neschiintia lor se provoca in continuu la situatiunea d'in Ungaria, voru pricepe preste putienu, cã nu mai potã citã acestu esemplu de mustra, cã-ci Ungaria acu-si vã trece la federalismu, dupa ce insu-si acã natãionalitate, de la care s'au acceptatu cele mai mice greutãti, nu e de locu aplecata a si-dã d'in mana bunulu sãu dreptu, si a sacrificã autonomi'a Transilvaniei statului magiaru de centralisatiune. — Decã se intempla acãst'a d'in colo de Lait'a, cu câtu mai tare favoresece starea lucrurilor d'in coce de Lait'a realisarea principiului federalisticu, dupa ce aici Boemia, Moravia si Silesia, Galitia si Bucovina, Carniola si Tirolulu, pretindu decisivu federalismulu, pre candu si in celelalte provincie curatu nemtiesci se afla una partida insemnata. care, neinfluinãta de machinatiunile scolei d'in Viena, e resoluta a favorisã organisatiunea federativa a monarchiei. E de lipsa a constatã acãst'a, asta-di mai multu de câtu oricãndu, pentru ca sã recunoscã omenii, cã relatiunile nu sunt astu-feliu, in câtu sã produca abdicatiunea federalismului. Asta-di, candu vedem, cã ideele nostre politice voru triumfã preste putienu, candu vedem, cã una forma de statu, pre care o refusa popore intregi, nu se pote sustinã, — asta-di sã parasim noi stindardulu, ce l'amu portatu intre impregiurãri cu multu mai grele? Siguretatea paruta a contrariilor nostri nu ne amãgesce; represaliele, cu cari vreu e ne face, sã crelemu in puterea lor, le recunoscem de aceea. ce sunt, ca aventulu d'in urma alu unei puteri decrepante, ca ultim'a licurire a flacarei, despre ale carei insusãtati incãldãtorie voiau a ne face, sã credem lucruri de minune.

Nu se pote negã, si scriile mai recinti d'in Pest'a constãteza, cã dualismulu d'in colo de Lait'a a ajunsu la punctulu de rentocore. D'in sinulu partitei lui Deák au incursu unele comunicãri, cari ne spunu, cã magiarii vreu sã se impace cu croatii, serbii, slovacii si romanii. Inse-si cã-va manifestatiuni de ale lui Deák mi s'au referitu. Procesulu acãst'a e de mare insemnãtate pentru noi. Decã dualismulu centralisticu, cum s'a incercatu de centralistii nemtiesci si magiari, a facutu fiasco in Ungaria, atunci nu trebuie multa ostentela, spre a delaturã pentru totu-deun'a acestu sistem neposibilu.

Cottulu Solnocului interioru, ian. 1868.

(O scena infioratoria d'in fãcãrea, ce gusta poporulu romanu sub constitutiunea magiara dualistica.)

Sortea poporului romanu devine totu mai trista; persecutarea sistematica d'in partea impilatorilor si-versã pana acuma veninulu mai vertosu asupr'a inteligintiei romane, cã-ci inimicii nostri dãeau, cã poporulu e indestulitu cu constitutiunea lor tiranica. Asta-di inse, vediendu, cã nemultumirea generale, atãtu in Transilvania, câtu si in tote pãrtile locuite de Romani, cresece intr'unu modu inspaimantatoriu; asta-di candu impilatorii magiari vinu a se convinge totu mai tare, cã poporulu romanu e desceptatu si cã

neindestulirea si pretins'a agitatiune. Inu stracore in poporulu de la intiegintia, ci poporulu insu-si e neindestulitu si nemultumitu, fãra de a fi acitiatu prin nimene, — ei, inimicii nostri, incepu a persecutã poporulu in modulu celu mai neumanu, tiranisarea e comune pentru toti Romanii de ori-ce clasa, de ori-ce profesiune.

Omitu a amintã casurile numeroase, in cari bietulu popor romanu a avutu sã guste chiaru si in vietã sa privata de nenumerate ori fruptele amare, produse prin abominabilea constitutiune dualistica. Cu asta ocasiune me voiu restringe singuru la enãrarea scurta a unei procedure brutali a oficiului procesuale d'in cerculu Lapusiu-lui ungurescu.

In comun'a Suciulu de susu (F. Szõcs) locuiesce unu prefectu domnescu, d'in a carui vite au peritu in ern'a trecuta vr'o 10 capete.

Fiindu cã pre acelu tempu n'au peritu numai d'in vitele lui, prefectulu malitiosu a inceputu a suspiciunã pre unu romanu d'in numit'a comuna, cã acestu-a ar' fi inveniatu vitele. Pentru ca sã-si potã basã pre ce-va suspiciunea, se dãce, cã a coruptu pre servitoriulu sãu, ca sã marturisesca, cumcã ar' fi primitu veninu de la Tanasia, si a tãrnatu in urechile vitelor, de ce acele-a au si peritu. Basatu pre acestu documentu (?) prefectulu domnescu a denunciatu pre numitulu Tanasia la gendarmi, cari l'au si prinsu d'in preuna cu fetiorii si i-au datu oficiului procesuale cercuale, unde bietii romani au robitu cincii septemane! In decursulu acestui tempu nevinovãtii au fostu espusi la cele mai neumane torture barbare, cari se aplicau numai in evulu mediu; i bateau in fia care dã, i torturau cu fome, i siliãu sã bea apa preste potintia omnesca, etc. Cu tote aceste barbaria unguresca n'a fostu in stare a storee nici una marturisire de la nevinovãtii tieranii romani. Dar' sã nu credem, cã oficiulu procesuale s'ar' fi multumitu cu atãtu-a. Nu, cã-ci crudelitate, si tirania unguresca, de a impilã pre Romani, nu are capetu; ea inventeaza moduri noue pentru a dovedi Romanulu, cã Ddieu numai de aceea l'a creatu, ca sã aiba ungurulu de cine sã-si bata joc!

Pre unulu d'intre tieranii arestatu l'au batutu cu nuiele, apoi l'au pusu, sã stea in picioare intr'una d'ã intrega, cu se alu si in gura, asie togmitu, in câtu nu-si potã miscã capulu, cã-ci de o faceã, scãlusiulu indatã i treceã prin falca.

Dupa atãtea torture barbare, nepotendu ajunge la vr'unu resultatu, oficiulu pol. a transpusu pre acusatã la diregatoriã judecatoresca, carea apoi i-a tramisu la comitatu unde, fiindu ascultatu de nou, si nepotendu-se adevãri nimien contr'a lor, fure eliberati cu una sentintia absolutoria. Marturulu mintinosu fã bagatu in temnitã, pote dora numai pentru formalitate si pentru a orbi lumea.

Èca constitutiunalismulu magiaru; èca presemnele de fericire, ce unguirii voiescu a ni aduce pre capu! Fãr' de a comentã mai pre largu acestu actu barbaru, finescu rostindu fiacãru romanu adevãratu: *Hic niger est, hunc tu, Roman e, caveto.* M.

ROMANIA.

Messagiulu prin care s'a inchisu Sessiunea actuala a Camerei.

Domni deputati,

La deschiderea sesiunii actuala amu espresu increderea mea in domnia-vostra, basatu pre convingerea, ce aveamu si amu, cã ori de câte ori unu guvern face, in sinceritate si lealitate, apelu la tiera, va gasi intr'insa unu resunetu puternicu.

Sessiunea ce espira asta-di mi-a doveditu cã nu me insielamu, si suntu gat'a de a constatã cã, dupa Constituantã, Adunarea actuala este aceea, care a facutu cele mai mari si importante legi, si ca sã nu citezu aci de câtu trei, voiu aduce aminte cã cati indiestratu tier'a cu legea organisãrii armatei, a politiei rurale si a drumurilor de feru, care suntu menite a produce rezultatele cele mai fecunde pentru prosperitatea si intãrirea materiale si morale a Romaniei.

Daca efectele unor'a d'in legile ce ati votatu au fostu intãrãtate prin causele, cari au adusu disolvarea Senatului, amu, d-ni deputati, ferma si deplina credintia, cã Senatul viitoru, raspundiendu mai bine la sperantiele si acceptãrile Romaniei, ne va face sã recãscigãmu tempulu perdutu.

Multãmãrile ce vinu a ve espri pentru lucrãrile insemnate ce ati seversitu si pentru concursulu leale, patrioticu si inteligente ce ati datu guvernului meu, fãra nici o preocupare de partita, suntu siguru, d-ni deputati, cã le-ati gasitu dejã in consciintia domniei-voastre si cã intorcãndu-ve pre la districtele domniavostre, veti aflã si mai potericã in midiloculu concetãtãnilor domniei-voastre, in recunoscintia toturor Romanilor.

Domnedieu sã ve aibã intru a sa santa padia.

Sessiune a anului 1867—1868 este inchisa.

Carol.

(Urmeza semnãturile ministrilor).

Not'a diplomatica, pre care D. Nicolae Golescu, a adresatu-o represintãtilor poterilor straine la Bucuresci, la intrarea sa in ministeriu:

„Represintãtilor poterilor garanti.

„Domnule aginte,

„Intr'unu Statu ca alu nostru, candu se formeza unu ministeriu ar' fi pretensiosu d'in parte-i de s'ar' crede detoriu a e spune politic'a pe care crede, cã trebuie sã-o urmeze; d'aceea, intrãndu in postulu la care m'a chiamatu increderea Altetiei Sale Serenissime Principele nostru, asi fi remasu in atitudinea modesta a predecesorilor nostri, daca vùietele in adevãru extraordinãrie, respãndite a supr'a dispusetiunilor guvernului Altetiei Sale, nu-mi facea o detoria deã me departã de o reserva comandata de chiaru pusetiunea Romaniei.

„S'a atribuitu guvernului romanu aventurã politice putãnu compatibile cu rolulu si cu interesele sale, si, cã simptome, se semnala tolerantia a unor bande inchipuite pe teritoriulu nostru; candu guvernulu a fostu aretat, ca instigãtoarele unor odiose acte de netolerantia si de persecutiuni religioase contr'a Israelitilor. Aceste acusãri, acreditãndu-se erau de natura a ne alienã opiniunea publica europeana, si a ne rapã bunavointia poterilor, sollicitudinei caroru-a detorim in mare parte renãscere nostra politica si desvoltarea esistintiei nostre autonome. Acãst'a situatiune penibile mi-impune detoria de a me esplicã netedu a supr'a mersului guvernului A. S. principule Domnitoriu.

„Politica nostra e indicata prin tratãtele cari au intervenitu intre poteri, si cari, pentru cuventulu chiaru alu pusetiunii nostre, au creatu neutralitatea nostra absoluta. — De aceea si guvernulu Altetiei Sale s'a aplicatu a marturisi prin cuvintele sale si prin actele sale, câtu de multu tiene a nu dã nici o inchiitudine poterilor. Daca cãte odata au voitu unii se puna in banuã intentiunile guvernului Altetiei Sale, totu-de-una tempulu ne a desvinovãtitu, si in cele d'in urma s'a recunoscutu, cã acele banuãle erau fãra temei. Nu voiu mai insistã a supr'a acestui punctu, cã-ci mi se pare, cã Europ'a scie acum, ce trebuie se credia despre temerile, ce s'au conceputu in privintia nostra.

„S'a facutu unu mare sgomotu in privintia cestiunei israelite; dar' candu ar' voi cine-va sã examine câtu-si de putãnu acãst'a cestiune, cu sãnge rece si cu impartialitate, se va vedea, cã ea s'a apreciatu reu, cã ea s'a judecatu de unii cu patima, si s'a esploatatu de altii d'in interese particulare. Mai antãiu trebuie se constatãmu cã ea nu e de locu o cestiune de religiune. Nici o tiera nu e mai toleranta de câtu a nostra. Daca, in tempu de mai multi secl, Romanii au fostu fãra fanatismu, nu va incepe tocmai asta-di a se produce acestu fanatismu: — cestiunea e sociala mai nãinte de tote si prin urmare ea cata sã fia tratata si resoluta ca atare.

„Candã Romania, mai alesu in partea de d'incolo de Milcovu, a voitu, esãndu d'in ruinele sale, a manifestã vietã sa suptu tote aspectele sale, pe tote campurile activitãtii umane, ca a aflatu comericiulu si industriã principalmente in manele Israelitilor. N'ar fi intieptu de a voi cine-va sã-lu escluda; dar' clasile de midilocu romane, pe cari nouele institutiuni, le evoca pe scen'a politica, a cerutu a fi protese in contr'a unui elementu care pana aci nu se indentificase cu natãiunea.

„Guvernulu nostru a declaratã acum de curundu in Cameru, cã a consiliatu asimilarea Romanilor cu Israelitii indigeni, adevã cu acci-a cari sunt nascuti d'in tata in fiu in tiera, si cu acei-a cari potu, prin studiele si talentele loru distincte, sã facã servicie notabile tieroi. Lapedãrea neconsiderata a acestui articulu constitutiunalu a fostu isvorulu toturor rellelor, si adi er' vedem remediuulu acolo unde elu mai fusese indicatu atunci. Daca tier'a suferã in adevãru de un reu economicu, nu e nici demnu, nici eficace nici convenabilu de ai aplicã vre unu altu corectivu de câtu dreptulu comunu. Dupa nise asemenã declaratiuni, orice persone de buna credintia cautã sã respinga ca reu intentiunãta cugetãrea persecutiunilor sistematice indreptate in contr'a Israelitilor in Romania mai alesu dupa promisiunea formalã care se dedese de acela-si ministru cã, pentru onorea tieroi, si a omenirii, nu s'ar' tolerã nici unu actu care aru potè sã semene cu o persecutiune. —

„Daca, cu tote acestea, s'au produsu ore-cari fãcte regretabile, guvernulu Altetiei Sale nu poteã admite ca ele sã fia considerate ca caracteristice a politicei sale, cã-ci ele erau nise fãpte isolate. D'in 33 de districte in adevãru, numai in vr'o trei sãu patru s'au manifestatu nise acte care au servitu de tema acusãrilor multiplicatã alu cãroru obiectu amu fostu noi.

„Guvernulu sãu cã a reprimatu aceste acte sãu a cautatu celu mai bunu midilocu d'a oprã ca ele sã se mai repete. — Elu tieneã osientialmintã a nu luã nici o mesura decãtu print'unu simtiementu absolutu de justitia si fãra ca sã potã fi presupusu cã se supune vre unei pasiuni ore care.

„Binevoiesca poterile garanti a avã incredere in noi; noi suntemu cei d'antãiu interesati a face dreptate, a dispune lucrurile astu-felu incãtu, intr'o tier'a libera in care tolerantia e traditiunalã, nimeni sã nu fia lesatu fãra ca celu ce le-seza sã fia pedepsitu. Celu d'in urma acte ale guvernului au aretatã cã, atunci candu impregiurãrele o ceru, elu si-scie face detoria cu fermetate, scie a pedepsi pe culpabili candu sunt a se reparã daunele cauzate.

„Avem pre multa recunoscintia cãtra poterile garanti pentru a ne fi indovitu unu momentu de sollicitudinea lor. — Daca guvernulu pote fi amagitu momentanu de agintia sã, este ascemene in natur'a lucrurilor ca o natãiune sã se ingri-

gesca cu atâtu mai multu de demnitătea sa cu câtu are mai puțină potere materiale. — Nu stămu inse la îndoiela a repeti spontaneu, că n'a fostu nici odata in intentiunea guvernului Altetioi Sale, nici in a vre unui ministru, d'a desceptă in nici o privintia susceptibilitatea nici unui reprezentante d'ai poteriloru garanti.

„Noi nu ne ascundem, că cestiunea pendinte este o cestiune spinosa, inse cu o vointia, perseverantia si o credintia statornica, avemu convingerea, că acest'a tiera, care d'in fericire a estu d'in dificultăti mai mari, inca va scie asemene se resolve cestiunea Israelitiloru, cu onore pentru civilizatiunea secului nostru, si fără ca interesele nationali se fia lesate.

„In situatiunea particulara ce-i eră facuta, guvernulu a urmatu câte odata cu anevointia intr'unu modu absolutu acea linia, care e dara totu de principiile lui, de aspiratiunile membriloru sei, inse elu n'a perdutu nici odata d'in vedere scopulu pentru care face silintie.

„Se va gasi, fără îndoiela, că e ecuitabile, de a ni se tiene sema de dificultăti ce intalnescu unu guvernulu la inaugurarea unei noue domniri si a unui nouu regime, suptu imperiulu unei Constitutiuni care este, de sicuru, una d'in cele mai liberale ale Europei si care a fostu practicata cu scrupulositate.

„Noi avemu credintia, că instinctulu de conservare si de prudentia care a aperatu nationalitatea nostra in secele de nenorocire nu ne va lipsi adi, intro epoca de lumina unde totu ne chiama a desvoltă in pace sorgintele interioare pe cari ni le a datu Provedinti'a, pentru a ne organiză conformu justitiei, si a asicură natiunei nostre binefacorile unui progresu intieptu, suptu auspiciile unui principe, care iubescu binele si dă esemplulu. Daca simpatiele Europei ne voru sustienē, nu suntemu noi acei-a cari vomu lipsi noue insi-ne.

Primiti, ve rogu, etc. etc.

Semnatu: Generariu Nicolae Golescu.

Varietăți.

* * * („Zukunft“, pana acum organulu intereselor slave si romane, e oficiosu!) Leskovec, fostulu redactoru alu diuariului „Zukunft“ comunica intr'o epistola publica momintele, d'in cari deduce oficiositate numitei foie, si adeca: 1) Jordanu, noulu redactoru alu diuariului „Zukunft“ s'a esprimitu cătra mai multi slavi d'in Vien'a că „trebuie se spriginim u ministeriulu.“ 2) Jordanu a imbiatu adese ori pre Leskovec cu informatiuni oficiose. 3) Junghans, gerantele foiei „Zukunft“ s'a esprimitu, că „Leskovec e prē opusetiunulu, prē rusescu.“ 4) Arendatori inseratelor d'in „Zukunft“ marturisescu, că pretiulu oficiosității face 2000 fl. 6) Jordanu scrie articli oficiosi in „Zukunft.“ 7) „Zukunft“ s'a sfartiatu, s'a calcatu cu piciorile si s'a arsu in mai multe reuniuni slave, asiē d. e. si in reuniunea academica a slaviloru d'in Vien'a, la care scena a asistatu si fiulu lui Jordanu. — Facemu cunoscuta publiculu romanu metamorfosa d'iuariului „Zukunft“, si provocămu pre toti acei romani, cari aru mai fi prenumerati la acea foia, se intrerupa tota comunicatiunea cu dins'a.

* * * (Certa despre cuvintele maiestății sale.) „N. fr. Pr.“ comunicase unu telegramu despre cuvintele maiestății sale, cătra contele Clam-Martinitz; maiestatea sa se se fia espi-

matu in modulu urmatoriu: „Dta me asiguri de aderintia dtale; eu voi se-ti credu, dar carările dtale probeza contrariulu. Eu te admonezu, se nu continuezi aceste carări, căci ele ducu la revolutiune. Dta ai incercatu a prochiama refuzarea dărei; dta si colegii dtale veti semti cei d'antăiu urmările acestei portări periculoase.“ — La acestea observeza „Vaterland“: Mai nainte de a consideră cu inim'a emotiunata aceste manifestatiuni pretinse ale maiestății sale, amu precisă cu câte-va cuvinte pusetiunea nostra in această afacere. Noi vomu se intonămu, că tote faptele si manifestatiunile regintelui constituționalu se ascriu numai ministeriului respundietoriu, de alta parte ministeriului cislaitanu i-sunt cunoscutu faptele istorice in atare mesura, in cătu pre bas'a acestei cunosciintie ministeriulu nu pote face pre maiestatea sa, se vorbesca astfelu. Noi nu credem in autenticitatea acestoru cuvinte; noi vedem in ele numai una critica fatale, cu doue taisie, care amu fi trecutu-o cu vederea, deca n'aru ilustra relatiunile nostre publice in modu atătu de batatoriu la ochi.“ — Cu privintia la acestu incidinte cetim in „Politik“ urmatori'a dechiaratiune: D'in nr. 177 alu diuariului „Politik“ vedu, că „N. fr. Pr.“ a adusu una scire despre convorbirea, ce amu avutu-o cu maiestatea sa. De ore ce această convorbire s'a intemplatu numai intre maiestatea sa si intre mine, e lucru chiaru, că scirea diuariului „N. fr. Pr.“ nu pote fi autentica. Reverinti'a pentru person'a maiestății sale nu mi-concede a face obiectu de polemica diurnalistica d'in manifestatiunile maiestății sale si d'in respunsurile mele. Protestezu inse, că această reserva se se esplice ca recunoscere a ori caroru referate, cari le-au comunicatu, se u le voru comunică foiele publice. — Castelulu Smecno, 30 iuniu 1868. Contele Clam-Martinitz.

* * * (Rectificare.) In Nr. (84) d'in 4/16 iun. articl. incep. alu diurnalulu nostru, d'intr'una presupusetiune greșita s'au d'isu că articlii cei veninosi, cari aparu merēu in „Esti la p“, diurnalu ce stă in Simbri'a ministeriului magiaru, si prin cari neincetatu este insultata natiunea romana, i-ar scrie d. Urhazy, deputatu dietale d'intr'unu cercu aleg. cu majoritate romana. Redactiunea „Federatiunei“ dupa categoric'a dechiaratiune a dlui Urhazy si dupa informatiunile sale sigure pote afirmă cu certitudine, că articlii mentiunati nu s'au scrisi si nu se scriu de D. Urhazy, carele, ca colaboratoriu primariu la acelu diurnalu, se ocupa numai de politic'a straina. Dsa are dreptu la rectificarea nostra, ce i-o facemu bucurosu a nune si pentru cuventulu, că dsa ni dede asecurarea formale, cumcă atunci, candu caus'a nationalitățiloru va fi obiectu alu desbateriloru in camera, va dovedi in fapta — (Vedē-vomu. Culeg.) că principiile, convingerile si sentimintele dsale sunt cu totulu contrarie celoru, ce inspira articlii anti-romanesi d'in „Esti la p.“ — De altmintrea, pentru ca cetitorii nostri se cunosca totu-si, de unde vine acelu limbajiu inversianatu d'in „Estilap“ in contr'a natiunii rom. si mai vertosu in contr'a „Federatiunei“, carea intru aperarea causei nationale nu curatia oale neci atotopotintelui ministeriu mag. neci organetiura sale platite, avemu se insemnămu că, unui articlii vinu de a dreptulu d'in biuroulu de presa alu dlui presiedinte alu consiliulu ministeriale, era altii de la nesce beamterasi si aspiranti, precum este si celu cu semnulu —k—s, una cantitate necunoscuta, dar' care viseza, că va substitui acu-si pre omonimulu se,

candu adeca natiunea magiara ar perde pre intieptulu tieru. — Era despre Redactorulu lui „Esti Lap“ limbele cele-a rele-vestescu că „in dilele acele“ ar fi fostu bunu amicu alu dlui Prottmann Directoru alu politiei in Pest'a, in epoca absolutismului. Deci, cetitorii nostri potu lesne pricepe pentru ce „Esti Lap“ insulta sistematicesce pre Romani si diurnalele nostre nationale. Sub acelu-a-si comandu si influintia stă a betranulu „Pesti Naplò“ cu decrepit'a sa redactiune. — Prin diurnalele aceste, omenii guvernului magiaru ne insulta mai multu decătu ne combatu. Red. „Federatiunei“

Sciri electrice.

Belgradu, 2 iuliu. La 9 1/2 ore bubuitulu tunurilor si sunetulu clopoteloru anuncia, că scupcinea a prochiamatu principe in Serbi'a pre Milanu Obrenovics IV. Cetatea e decorata. Principele, insotitu de cavaleri'a poporala, merse la Topcideru, unde primi salutarile entusiastice ale scupcinei. Toti consiliul au fostu de fatia. Principele adresă scupcinei urmatoriile cuvinte: „De si sum inca teneru, voiu invetiă d'ia tote poterile, a face fericite pre poporulu meu.“ Scupcinea a aprobatu urmatori'a regintia: Ministrulu de resboiu Blaznavaz, fostulu ministru de esterne, Bistics, senatorulu Gavrilovics; list'a civila de pana acum remane si pre viitoriu. Mane se va alege ministeriulu celu nou.

Vien'a, 2 iuliu. Foi'a oficiala publica legea despre ereditatea in bunurile tieranesci, ordinatiunea pentru esecutarea legiloru matrimoniale, si ordinatiunea, prin care representatiunile teatrale sunt oprite numai de cinci ori pre anu, adeca: in cele trei d'ile d'in urma in septeman'a Pasciloru, in joi-a verde si in 24 decemvre.

Rom'a, 2 iuliu. Pap'a a cercetat astadi catrele militare.

Belgradu, 2 iuliu. Principele a primitu jurentulu trupelor, mane se va unge in beseric'a catedrala.

Novisadu, 2 iuliu. Dupa ce s'a publicatu eri decretulu suspinderei primariulu, reprezentanti' orasiulu a votatu primariulu suspinsu Miletics votu unanimu de incredere. Primariulu de mai nainte, Stojanovics, a refuzatu substituirea. Protestulu Novisadului cătra diet'a d'in Pest'a circuleza prin municipiele serbesci pentru culegerca suscrieriloru, si se prepara una interpelatiune cătra ministeriu Conductulu de facie in onorea lui Miletics s'a opritu de comisariulu regimului.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu:
ALEXANDRU ROMANU.

Comunicatiunea drumurilor de feru.

Vien'a-Pest'a-Segedinu-Temisior'a-Baziasiu.		
De la Vien'a	pleca la 7 ore 45 min. dem.	si la 8 ore — min. ser'a.
„ Posionu	„ 10 „ 24 „ „	„ 10 „ 51 „ „
„ Neuhausel	„ 1 „ 23 „ diu'a,	„ 1 „ 54 „ nóptea
„ Pest'a	„ 5 „ 19 „ d. m.	„ 6 „ 31 „ deman.
„ Czegléd	„ 7 „ 54 „ „	„ 9 „ 14 „ „
„ Segedinu	„ 12 „ 12 „ nóptea,	2 „ 55 „ dup. m.
„ Temisior'a	„ 3 „ 55 „ dem.	„ 7 „ 47 „ „
„ Jasenov'a	„ 8 „ 4 „ *)	
„ Beseric'a-Alba	„ 8 „ 40 „ „	
Soscesc in Baziasiu	la 9 „ 10 „ „	

*) De la Temisior'a la Baziasiu comunica numai odata.

Baziasiu-Temisior'a-Segedinu-Pest'a-Vien'a.

De la Baziasiu	pleca la 5 ore 55 min. d. a.
„ Beseric'a-Alba	„ 6 „ 27 „ „
„ Jasenova	„ 7 „ 6 „ „
„ Temisior'a	„ 10 „ 40 „ ser'a si la 7 ore 25 min. dem
„ Segedinu	„ 2 „ 26 „ nóptea „ 12 „ 53 „ diu'a
„ Czegléd	„ 6 „ 35 „ dem. „ 6 „ 21 „ d. a.
„ Pest'a	„ 9 „ 55 „ „ „ 9 „ 30 „ ser'a
„ Neuhausel	„ 1 „ 52 „ diu'a „ 1 „ 8 „ nópt.
„ Posionu	„ 4 „ 48 „ d. a. „ 4 „ 12 „ dem.
Soscesc in Vien'a	la 6 „ 36 „ „ „ 6 „ — „ „

Jasenov'a-Oravit'a.	
De la Jasenov'a	pleca la 8 ore 30 minute demaneti'a.
„ Jam	„ 9 „ 12 „ „
„ Racasdia	„ 10 „ 12 „ „
Soscesc in Oravitia	la 10 „ 57 „ „

Oravit'a-Jasenov'a.	
De la Oravit'a	pleca la 4 ore — minute dupa mediadi.
„ Racasdia	„ 4 „ 45 „ „
„ Jam	„ 5 „ 38 „ „
Soscesc in Jasenov'a	la 6 „ — „ „

Vien'a-Oradea-Mare.	
De la Vien'a	pleca la 8 ore — minute sera.
„ Pest'a	„ 6 „ 35 „ deman.
„ Czegléd	„ 9 „ 27 „ „
„ Püspök-Ladány*)	1 „ 27 „ dup. med.
Soscesc in Orade	la 4 „ 38 „ „

*) Cale laterale duce la Dobritinu, unde soscesc la 3 ore dupa mediadi.

Oradea-Mare-Vien'a.	
De la Orade	pleca la 10 ore 6 minute demaneti'a
Soscesc in Püspök-Ladány*)	„ 12 „ 48 „ diu'a
„ Czegléd	„ 5 „ 41 „ ser'a
„ Pest'a	„ 8 „ 37 „ „
„ Vien'a	„ 6 „ — „ demaneti'a.

*) Cale laterale vine de la Dobritinu.

Vien'a-Aradu.	
De la Vien'a	pleca la 8 ore — minute ser'a.
„ Pest'a	„ 6 „ 25 „ deman.
„ Czegléd	„ 9 „ 47 „ „
„ Szolnocu	„ 11 „ 2 „ „
Soscesc in Aradu	la 5 „ — „ ser'a.

Aradu-Vien'a.	
De la Aradu	pleca la 10 ore 15 minute demaneti'a
„ Szolnocu	„ 4 „ 22 „ dupa mediadi.
Soscesc in Czegléd	la 5 „ 33 „ „
„ Pest'a	„ 8 „ 37 „ „
„ Vien'a	„ 6 „ — „ demaneti'a

Vien'a-Paris.	
De la Vien'a	pleca 4 ore 30 minute ser'a.
„ Salzburg	„ 1 „ — nóptea.
„ Monacu	„ 5 „ 45 deman.
„ Stuttgart	„ 11 „ 45 „ „
„ Mühlacker	„ 12 „ 55 diu'a.
„ Carlsruhe	„ 2 „ 10 dupa méd.
„ Strassburg	„ 5 „ 25 „ „
Soscesc in Paris	la 5 „ — demaneti'a.

Paris-Vien'a.	
De la Paris	pleca la 8 ore 35 minute ser'a.
„ Strassburg	„ 8 „ 57 „ dem.
„ Carlsruhe	„ 10 „ 40 „ „
„ Mühlacker	„ 12 „ — diu'a.
„ Stuttgart	„ 1 „ 20 „ dupa méd.
„ Monacu	„ 8 „ 30 „ ser'a.
„ Salzburg	„ 1 „ 30 „ nóptea.
Soscesc in Vien'a	la 9 „ 30 „ deman.

Comunicatiunea postelor.

De la Oradea-Mare la Clusiu, pleca in tote dilele la 6 ore 30 minute dupa mediadi, soscesc in Clusiu la 1 ora 30 minute dupa mediadi. Cale de 19 1/2 mile, tiene 18 ore 40 minute, costa 10 fl. 92 cr.

„ Clusiu la Orade pleca in tote dilele la 12 ore diu'a, soscesc in Orade la 6 ore 40 minute demaneti'a.

„ Aradu la Sibii (prin Dev'a) pleca in tote dilele, la 7 ore ser'a, soscesc in Sibii la 2 ore 15 minute nóptea. Cale are 34 1/2 mile, tiene 31 ore 15 minute, costa 20 fl. 2 cr.

„ Sibii la Aradu (prin Dev'a) pleca in tote dilele la 7 ore ser'a, soscesc in Aradu la 1 ora 45 min. noptea.

„ Temisior'a la Sibii pleca in tote dilele la 6 ore deman. soscesc in Sibii la 1 ora 30 min. dupa mediadi. Cale de 36 1/2 mile, tiene 31 ore 40 min., costa 20 fl. 44 cr.

„ Sibii la Temisior'a pleca in tote dilele la 12 ore diu'a, soscesc in Temisior'a la 7 ore 40 minute ser'a.

„ Temisior'a la Orsiova pleca luni-a, marti-a, joi-a, si sambet'a la 6 ore demaneti'a, soscesc in Orsiova la 6 ore deman. Cale de 26 1/2 mile, tiene 24 ore, costa 14 fl. 98 cr.

„ Orsiova la Temisior'a pleca dominec'a marti-a, mercuri-a si vineri-a la 6 ore ser'a, soscesc in Temisior'a la 6 ore ser'a in diu'a urmatori'a.

De la Temisior'a la Aradu pleca in tote dilele la 6 ore dem. soscesc in A. la 11 ore 45 minute diu'a. Cale de 7 mile, tiene 5 ore 45 min., costa 3 fl. 8 cr.

„ Aradu la Temisior'a pleca in tote dilele la 2 ore dupa mediadi, soscesc la 7 ore 45 minute ser'a.

„ Sibii la Clusiu pleca in tote dilele, la 3 ore d. m. soscesc la 9 ore 20 min. deman. Cale de 21 1/2 mile, tiene 18 ore 20 min., costa 12 fl. 18 cr.

„ Clusiu la Sibii pleca in tote dilele la 5 ore dupa méd. soscesc la 11 ore 50 min. diu'a.

„ Sibii la Brasiovu pleca in tote dilele la 5 ore dupa méd. soscesc la 7 ore 25 min. deman. Cale de 18 1/2 mile, tiene 14 ore 25 min., costa 10 fl. 36 cr.

„ Brasiovu la Sibii pleca in tote dilele la 7 ore ser'a, soscesc la 9 deman.

„ Sibii la Muresiu-Osiorheiu pleca luni-a, marti-a, vineri-a, si sambet'a la 7 ore ser'a, soscesc la 1 ora 5 min. d. m. Cale de 19 1/2 mile, tiene 18 ore 5 min. costa 10 fl. 78 cr.

„ Muresiu-Osiorheiu la Sibii pleca luni-a, marti-a, mercuri-a si sambet'a la 8 ore deman. soscesc la 2 ore 35 min. noptea.